

Klokkedybet

»Ding-dang! Ding-dang!« klinger det fra klokkedybet i Odense Å. – Hvad er det for en å? – Den kender hvert barn i Odense by, den løber neden om haverne, fra slusen til vandmøllen hen under træbroerne. I åen vokser gule åknapper, brunfjerede rør og den sorte, fløjlsagtige dunhammer, så høj og så stor. Gamle, revnede piletræer, svejede og drejede, hænger langt ud i vandet på Munkemose side og ved blegmandens eng, men lige overfor er have ved have, den ene anderledes end den anden, snart med dejlige blomster og lysthuse, glatte og pæne, ligesom småt dukkestads, snart står de kun med kål, eller der er slet ingen have at se, thi de store hyldebuske breder sig der og hænger langt ud over det rindende vand, som hist og her er dybere end man kan nå med åren. Ud for det gamle frøkenkloster er det dybeste sted, det kaldes klokkedybet, og der bor Åmanden. Han sover om dagen når solen skinner gennem vandet, men kommer frem ved stjerneklare nætter og måneskin. Han er meget gammel. Mormor har hørt om ham af sin mormor, siger hun, han lever et ensomt liv, har slet ingen at tale med uden den store, gamle kirkeklokke. Engang hang den i kirketårnet, ja, nu er der ingen spor hverken af tårn eller kirke, den der kaldtes Sankt Albani.

»Ding-dang! Ding-dang!« klang klokken da tårnet stod, og en aften da sol gik ned, og klokken var i sit stærkeste sving, rev den sig løs og fløj gennem luften. Det blanke malm skinnede gloende i de røde stråler.

»Ding-dang! Ding-dang! Nu går jeg i seng!« sang klokken og fløj ud i Odense Å hvor der var dybest, og derfor kaldes nu det sted klokkedybet. Men ikke fik den søvn eller hvile der! Hos Åmanden ringer og klinger den så at det stundom høres herop igennem vandet, og mange folk siger at det betyder: Nu skal der nogen dø, men det er ikke derfor, nej, den ringer og fortæller for Åmanden, som nu ikke længere er alene.

Og hvad fortæller klokken? Den er så gammel, så gammel, er der sagt, den var til længe før mormors mormor blev født, og dog er den i alder et barn kun imod Åmanden, der er en gammel, en stille, en underlig én med åleskindsbukser og skælfiskestrøje med gule åknapper i, siv om håret og andemad på skægget, og det er just ikke kønt.

Hvad klokken fortæller, skal der år og dage til at give igen. Den fortæller ud og ind, tit og ofte det samme, snart kort, snart langt, ligesom den lyster. Den fortæller om gamle tider, de hårde, de mørke tider.

»Ved Sankt Albani kirke deroppe i tårnet hvor klokken hang, kom munken, han var både ung og smuk, men tankefuld som ingen anden. Han så fra lugen ud over Odense Å da dens leje var bredt, og mosen en sø, han så over den og den grønne vold, »Nonnebakken« derovre, hvor klosteret lå, hvor lyset skinnede fra nonnens celle. Han havde kendt hende vel – og han huskede derpå, og hans hjerte slog stærkt derved – ding-dang! Ding-dang!«

Ja, sådan fortæller klokken.

»Der kom i tårnet bispens fjollede svend, og når jeg, klokken, der er støbt af malm, hård og tung, svingede og svang, kunne jeg have knust hans pande. Han satte sig tæt under mig og legede med to pinde, ret som om de var et strengespil, og han sang dertil: »Nu tør jeg synge højt hvad jeg ellers ikke tør hviske, synge om alt hvad der gemmes bag lås og lem! Der er koldt og vådt! Rotterne æder dem levende op! Ingen ved derom, ingen hører derom! Heller ikke nu, thi klokken ringer så højt, ding-dang! Ding-dang!«

»Der var en konge, de kaldte ham Knud, han nejede både for bisp og munk, men da han kom vendelboerne alt for nær med svære skatter og hårde ord, tog de våben og stænger, jog ham af sted som var han et vildt. Han tyede ind i kirken, låste port og dør, den voldsomme skare lå udenfor, jeg hørte derom: Både skader og krager, alliken med, blev skræmt ved skrig og skrål- De fløj ind i tårnet og ud igen, de så på mængden dernede, de så også ind ad kirkens vinduer og skreg højt hvad de så. Kong Knud lå foran alteret og bad, hans brødre Erik og Benedikt stod som vagt med dragne sværd, men kongens tjener, den falske Blake, forråbte sin herre. De vidste derude hvor han var at ramme, og én smed en sten gennem ruden, og kongen lå død! Der var skrig og råb af den vilde hob og af fuglenes flok, og jeg råbte med, jeg sang, og jeg klang: ding-dang! Ding-dang!«

»Kirkeklokken hænger højt, ser vidt omkring, får besøg af fuglene og forstår deres sprog, til den suser vinden ind ad låger og lydhuller, ad hver revne, og vinden ved alt, den har det fra luften, og den omslutter alt hvad levende er, den trænger ind i menneskets lunger, ved alt hvad der får lyd, hvert ord og hvert suk! Luften ved det, vinden fortæller det, kirkeklokken forstår dens mæle og ringer det ud for den hele verden, ding-dang! Ding-dang!«

»Men det blev mig for meget at høre og vide, jeg mægtede ikke at ringe det ud! Jeg blev så træt, jeg blev så tung at bjælken knækkede, og jeg fløj ud i den skinnende luft, ned der hvor åen er dybest, hvor Åmanden bor, ensom og ene, og der fortæller jeg, år ud og år ind, hvad jeg har hørt, og hvad jeg ved: ding-dang! Ding-dang!«

Således lyder det fra klokkedybet i Odense Å, det har mormor fortalt.

Men vor skolemester siger: »Der er ingen klokke der kan ringe dernede, for den kan ikke! Og der er ingen åmand dernede, for der er ingen åmand!« og når alle kirkeklokker klinge så lysteligt, så siger han at det ikke er klokkerne, men at det egentligt er luften der klinger, luften er det der giver lyd – det sagde også mormor at klokken havde sagt – deri er de enige, og så er det vist! »Vær agtsom, vær agtsom, vogt nøje dig selv!« siger de begge to.

Luften ved alt! Den er om os, den er i os, den mæler om vor tanke og vor gerning, og den mæler det længere end klokken nede i dybet i Odense Å hvor Åmanden bor, den mæler det ud i det store himmeldyb, så langt, så langt, evigt og altid, til Himmeriges klokker klinger: »Ding-dang! Ding-dang!«